

<https://www.youtube.com/watch?v=FlqIXKu6s8Y>

KNHG – Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap

“Waarom extreem geweld in dekolonisatieoorlogen vergelijken?” Met **Luttikhuis en Brocades Zaalberg**, beiden lid van het “Indië-onderzoek”.

5 juli 2020. Kijk goed naar de namen hieronder, waaronder Romijn en Scagliola.

- 0.00 minuten. **Dirk Jan Wolffram, voorzitter redactie BMGN** . “Wij staan voor het Nationaal Militair Museum in Soesterberg. Hier toont Nederland zijn militaire verleden. Een aspect van dat Nederlandse militaire verleden was de dekolonisatieoorlog , die wij gevoerd hebben in Indonesië na de Tweede Wereldoorlog.Ik praat vandaag met **Bart Luttikhuis** (deelnemer aan Indië-onderzoek) en **Thijs Brocades Zaalberg** (deelnemer Indië-onderzoek) over een forum, dat zij hebben geproduceerd op verzoek van de redactie van de BMGN. Ik ga Thijs en Bart een aantal vragen stellen over het vergelijkende onderzoek naar het gebruik van geweld in dekolonisatieoorlogen.
- 00.38. minuten. **Wolffram**. Bart en Thijs, voor het BMGN-forum hebben jullie gekozen voor een vergelijkend perspectief. Waarom?”
- 00.39 minuten. **Brocades Zaalberg**. “In eerste instantie omdat we Nederlands geweld beter wilden begrijpen. Wat we tot nu toe hebben gemerkt is dat de vergelijking wel vaker is gemaakt maar vaak om te kunnen relativiseren. Het is interessant om te zien dat zowel militaire leiders destijds als wetenschappers later, de neiging hebben gehad. Dus destijds

werd er vaak geroepen: maar de Britten in Maleisië treden ook heel hard op. De Britten in Soerabaja treden ook hard op of de Fransen zijn nog erger. Wetenschappers later hebben dat aardig opgepikt en je merkt dat iemand als Loe de Jong bijvoorbeeld vrij harde conclusies trekt in de jaren tachtig over Nederlands geweld, maar meteen de reflex vertoont: maar anderen waren erger. De Fransen, de Portugezen, de Amerikanen in Vietnam: zij waren nog gewelddadiger.“

- 1.26 minuten. **Luttikhuis.** “Ja, en dat is dus precies wat wij willen vermijden. Daar gaat onze vergelijking niet over. Wij willen vergelijken om beter te kunnen begrijpen. Je ziet dat eigenlijk in al die oorlogen dingen echt fout lopen. Echt grof geweld gebruikt wordt. En door dat te vergelijken kan je juist op zoek gaan naar waar juist de structurele oorzaken daarvoor zitten. Wat is de gemene deler tussen al die conflicten. Wat gaat er fout in Kenia, in Maleisië, in Algerije. En hoe helpt dat ons om te begrijpen wat er in Nederlands-Indië is fout gegaan. “
- 1.51 minuten. **Wolffram.** “Dat is duidelijk maar vergelijken is ingewikkeld. Hoe hebben jullie dat aangepakt?”
- 1.50 minuten. **Brocades Zaalberg.** “Door buitenlandse experts naar Nederland toe te halen en die te koppelen aan een Nederlandse onderzoeker. En die op een bepaald detail, thema, de vergelijking te laten maken. Zo hebben we Brian Lynn uit de Verenigde Staten overgehaald om samen met Azarja Harmanny naar technisch geweld. In Nederland de term voor inzet van zware wapens, zoals deze bommenwerper van het ML-KNIL en ook artillerie bijvoorbeeld. Aannee onder Nederlandse historici is tot nu toe geweest dat de meeste burgerslachtoffers zijn gevallen door de inzet van dit soort wapens. Plaats je de Nederlandse casus dan in context van andere conflicten uit dezelfde periode dan kom je erachter dat er nogal wat vraagtekens te zetten zijn bij die conclusie. Deze onderzoekers neigen er eerder naar te stellen dat juist direct geweld door de infanterie , door troepen op de grond, de meeste slachtoffers hebben gemaakt.”
- 2.58 minuten. **Luttikhuis.** “Een andere thema dat onderzocht is door **Stef Scagliola** en **Natalya Vince** gaat over seksueel geweld, verkrachting dus. **Dat is een thema dat in de geschiedschrijving over de oorlog in Algerije heel erg prominent aanwezig is en waar eigenlijk nooit iemand voor de oorlog in Indonesië over geschreven heeft.** Stef en Natalya zijn daar ingedoken, in de archieven gedoken, en er toen achter gekomen dat als je dat voor Indonesië gaat onderzoeken dat er ook veel archiefmateriaal over te vinden is. Dus door die vergelijking te maken zie je wat eigenlijk de blinde vlekken in jouw geschiedschrijving zijn”.
- 3.26 minuten. **Wolffram.** “Goed, maar wat is dan eigenlijk jullie algemene conclusie op basis van die vergelijkingen?”
- 3.31 minuten. **Luttilhuis.** “Ja, dus onze algemene vraag ging dus eigenlijk over oorzaken van extreem geweld: waarom is het zo fout gegaan in Indonesië en die andere oorlogen (en daar gaat het “onderzoek” dus naar toe, red.). En daarvoor kan je heel veel oorzaken aandragen en dat hebben andere historici voor ons ook gedaan. Een van onze belangrijkste conclusies is dat de gemene deler die al die oorlogen samenbrengt en die ook al die oorzaken die zijn gevonden aan elkaar verbindt is een straffeloosheid. Het was in al die oorlogen voor militairen mogelijk om over de schreef te gaan zonder dat ze daar straf voor konden verwachten. En dat was ook een systeem dat door politiek en militair verantwoordelijken met opzet in stand gehouden werd. Dus daarmee zie je ook eigenlijk dat de uiteindelijke verantwoordelijkheid voor dit geweld ook bij de politiek en militair verantwoordelijken lag. En die hebben daar later nooit rekenschap voor hoeven te geven.